HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

15 februarie 2007 *

În cauza C-239/05,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de hof van beroep te Brussel (Belgia), prin decizia din 30 mai 2005, primită de Curte la 3 iunie 2005, în procedura

BVBA Management, Training en Consultancy

împotriva

Benelux-Merkenbureau,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnii R. Schintgen, P. Kūris (raportor), G. Arestis și L. Bay Larsen, judecători,

* Limba de procedură: olandeza.

avocat general: doamna E. Sharpston,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Benelux-Merkenbureau, de L. de Gryse și B. Dauwe, advocaten;

— pentru guvernul german, de domnul M. Lumma, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii N. Rasmussen și H. van Vliet, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 iulie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă la interpretarea Primei directive 89/104/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci (JO 1989, L 40, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 92, denumită în continuare „directiva").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între BVBA Management, Training en Consultancy (denumită în continuare „MT & C"), pe de o parte, și Benelux-Merkenbureau (Biroul pentru Mărci al Benelux, denumit în continuare „BMB"), pe de altă parte, intervenit ca urmare a refuzului acestuia din urmă de a dispune înregistrarea ca marcă pentru diverse produse și servicii a semnului verbal „The Kitchen Company" solicitat de MT & C.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Potrivit primului considerent, directiva are ca obiect apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la mărci, cu scopul de a elimina neconcordanțele existente care pot împiedica libera circulație a mărfurilor și libera prestare a serviciilor și pot denatura concurența pe piața comună.

4 Totuși, astfel cum rezultă din cel de al treilea considerent al directivei, aceasta nu vizează apropierea totală a legislațiilor statelor membre în domeniul mărcilor, ci se limitează la apropierea dispozițiilor naționale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne.

5 Al cincilea considerent al directivei subliniază că statele membre păstrează libertatea de a stabili dispozițiile de procedură privind înregistrarea mărcilor și că acestora le revine în special competența de a stabili forma procedurii de înregistrare.

6 Al șaptelea considerent al directivei precizează că atingerea obiectivelor urmărite prin apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la mărci presupune ca achiziția și păstrarea dreptului la marca înregistrată să fie în principiu reglementate, în toate statele membre, prin norme identice și ca motivele de refuz al înregistrării sau de nulitate privind marca în sine, de exemplu absența caracterului distinctiv, să fie enumerate exhaustiv.

7 Articolul 3 din directivă, intitulat „Motivele de refuz sau de nulitate", dispune:

„1. Sunt refuzate înregistrării sau pot să fie declarate nule, dacă sunt înregistrate:

[...]

(b) mărcile fără caracter distinctiv;

(c) mărcile care sunt compuse exclusiv din semne sau indicii putând servi, în comerț, pentru a desemna felul, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, proveniența geografică sau data fabricației produsului sau a prestării de servicii sau alte caracteristici ale acestora;

[...]

(3) Unei mărci nu i se refuză înregistrarea sau, dacă este înregistrată, nu poate fi declarată nulă în conformitate cu alineatul (1) litera (b), (c) sau (d) dacă, înainte de data cererii de înregistrare și după utilizarea ei, aceasta a dobândit un caracter distinctiv. În plus, statele membre pot prevedea ca prezenta dispoziție să se aplice și atunci când caracterul distinctiv a fost dobândit după cererea de înregistrare sau după înregistrare.

[...]"

8 Articolul 13 din directivă, intitulat „Cauze de refuz, de decădere sau de nulitate numai pentru o parte a produselor sau a serviciilor", prevede:

„Atunci când există cauze pentru refuzul înregistrării, pentru decăderea din drepturi sau nulitatea unei mărci numai pentru o parte din produsele sau serviciile pentru care această marcă a fost solicitată sau înregistrată, refuzul înregistrării, decăderea sau nulitatea acoperă numai produsele sau serviciile în cauză."

Reglementarea națională

9 Legea uniformă a Benelux privind mărcile a fost modificată, începând cu 1 ianuarie 1996, prin protocolul din 2 decembrie 1992 privind modificarea respectivei legi (*Moniteur belge* din 12 martie 1996, p. 5317, denumită în continuare „LBM"), în vederea transpunerii directivei în ordinea juridică a celor trei state membre ale Benelux.

10 Articolul 1 din LBM prevede:

„Sunt considerate mărci individuale denumirile, desenele, amprentele, ștampilele, literele, cifrele, formele produselor sau ale ambalajelor și orice alte semne care au rolul de a diferenția produsele unei întreprinderi.

[...]"

11 Articolul 6 bis din LBM dispune:

„1. Biroul pentru mărci al Benelux refuză înregistrarea atunci când consideră că:

a. semnul depus nu constituie o marcă în sensul articolului 1, în special deoarece îi lipsește orice caracter distinctiv conform prevederilor articolului 6 quinquies litera B punctul 2 din Convenția de la Paris;

[...]

2. Refuzul de înregistrare trebuie să se refere la semnul care constituie marca în integralitatea sa. Acest refuz se poate limita la unul sau mai multe produse pentru care este destinată marca.

3. Biroul Benelux informează solicitantul fără întârziere și în scris cu privire la intenția sa de a refuza înregistrarea în tot sau în parte, îi precizează motivele de refuz și îi dă posibilitatea să răspundă la acestea într-un termen ce va fi stabilit prin regulamentul de aplicare.

4. Dacă obiecțiile Biroului Benelux împotriva înregistrării nu au fost înlăturate în termenul legal, înregistrarea este refuzată în tot sau în parte. Biroul Benelux informează solicitantul fără întârziere și în scris, precizând motivele de refuz și menționând calea de atac împotriva acestei decizii, precizată la articolul 6 ter.

[...]"

12 Potrivit articolului 6 ter al LBM:

„Solicitantul poate, în două luni de la comunicarea vizată la articolul 6 bis [alineatul 4], să formuleze la Cour d'appel de Bruxelles, la Gerechtshof de La Haye sau la Cour d'Appel de Luxembourg o cerere pentru obținerea unui ordin de înregistrare a mărcii. [...]"

13 În sfârșit, în procedura de înregistrare a mărcilor pentru produse sau servicii, BMB respectă clasificarea produselor și serviciilor stabilită prin Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, astfel cum a fost revizuit și modificat (denumit în continuare „Aranjamentul de la Nisa"), la care cele trei state ale Benelux sunt părți.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

14 La 7 aprilie 2000, MT & C, reclamantă în acțiunea principală, a depus la BMB o cerere de înregistrare a semnului verbal „The Kitchen Company" ca marcă pentru anumite produse din clasele 11, 20 și 21, precum și pentru servicii din clasele 37 și 42, astfel cum sunt prevăzute de Aranjamentul de la Nisa.

15 Pentru fiecare dintre clasele menționate au fost indicate produsele și serviciile pentru care s-a cerut înregistrarea mărcii. În ceea ce privește clasa 21, cererea se referă la ustensile de bucătărie, precum și la articole de veselă de masă și de bucătărie din sticlă, porțelan, metale neprețioase, materiale sintetice și faianță.

16 La 24 aprilie 2001, cu titlu provizoriu, și la 25 februarie 2002, cu titlu definitiv, BMB a notificat refuzul de înregistrare a mărcii verbale „The Kitchen Company" pentru lipsa caracterului distinctiv în sensul articolului 6 bis alineatul 1 litera a din LBM.

17 Rezultă din decizia de trimitere că BMB nu a formulat concluzii distincte pentru fiecare dintre produsele și serviciile pentru care s-a cerut protecția, ci a decis că semnul depus este lipsit de orice caracter distinctiv pentru ansamblul protecției solicitate.

18 MT & C a sesizat hof van beroep te Brussel (Curtea de Apel din Bruxelles) cu o acțiune prin care îi solicită să dispună anularea deciziei atacate și să oblige BMB să înregistreze marca, cu titlu principal, pentru toate clasele cerute și, în subsidiar, pentru clasele pentru care instanța de trimitere ar estima că marca are caracter distinctiv.

19 Hof van beroep te Brussel a confimat decizia BMB potrivit căreia semnul verbal „The Kitchen Company" este lipsit de orice caracter distinctiv pentru toate produsele și serviciile vizate în cererea de înregistrare, cu excepția anumitor produse din clasa 21.

20 În acest sens, hof van beroep te Brussel precizează că, dintre produsele din această clasă, marca are caracter descriptiv doar pentru ustensilele de bucătărie, în temeiul categoriei și destinației lor. Referitor la celelalte produse, instanța de trimitere apreciază că juxtapunerea de cuvinte „The Kitchen Company" nu evocă, în percepția consumatorului obișnuit, prin asociere lingvistică spontană, destinația produselor. În consecință și contrar opiniei BMB, această instanță consideră că, în absența caracterului descriptiv al mărcii și dat fiind că niciun alt motiv de refuz de înregistrare nu a fost invocat de către BMB sau dezbătut în fața acestuia, marca are caracter distinctiv pentru respectivele produse.

21 Totuși, referindu-se la hotărârea Curții de Justiție a Benelux din 15 decembrie 2003, BMB/Vlaamse Toeristenbond (în cauza A 2002/2), BMB susține în fața instanței de trimitere că aceasta din urmă nu poate examina cererea subsidiară a MT & C, întrucât aceasta nu a solicitat o înregistrare limitată la anumite produse nici în cererea inițială, nici în contestația ulterioară adresată BMB și că respectiva instanță nu este competentă să soluționeze cereri care depășesc cadrul deciziei BMB sau care nu i-au fost adresate acestuia.

22 Hof van beroep te Brussel consideră în special că din hotărârea Curții din 12 februarie 2004, Koninklijke KPN Nederland (C-363/99, Rec., p. I-1619), rezultă că autoritatea competentă trebuie să examineze cererea de înregistrare cu privire la fiecare dintre produsele și serviciile pentru care se solicită protecția și că această autoritate poate ajunge la concluzii diferite în funcție de produsele și serviciile luate în considerare. Instanța de trimitere consideră că ar trebui să rezulte în mod logic că, într-un astfel de caz, autoritatea menționată trebuie să indice aceste concluzii în decizia provizorie de refuz și, după caz, în decizia definitivă.

23 Instanța de trimitere subliniază de asemenea că nu este exclus ca faptele și împrejurările relevante să se modifice între momentul în care autoritatea competentă adoptă decizia și cel în care instanța se pronunță asupra acțiunii formulate împotriva acestei decizii.

24 Or, hof van beroep te Brussel consideră că, în contextul legislativ stabilit de articolele 6 bis și 6 ter ale LBM, practica autorității competente de a decide, precum în acțiunea principală, că semnul depus este lipsit de caracter distinctiv pentru ansamblul protecției solicitate, fără să formuleze concluzii distincte pentru fiecare produs și serviciu, poate împiedica instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei astfel de decizii să țină cont de toate faptele și împrejurările relevante. Într-adevăr, absența motivelor de refuz pentru unul dintre produsele menționate în cererea de înregistrare, dar nu și pentru celelalte, poate constitui un fapt relevant pentru aprecierea respectivei cereri. Totuși, în lipsa unor concluzii finale cu privire la fiecare produs sau serviciu considerat individual, respectiva instanță nu își poate exercita pe deplin controlul atunci când legislația națională prevede că nu se poate pronunța decât în limitele sesizării autorității competente și ale deciziei acestei autorități.

25 În aceste condiții, hof van beroep te Brussel a decis să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Ca urmare a examinării faptelor și împrejurărilor relevante privind un motiv absolut de refuz, autoritatea competentă în domeniul mărcilor trebuie să indice, în decizia sa provizorie și în decizia sa definitivă asupra [cererii de înregistrare a unei mărci], concluzii distincte cu privire la fiecare dintre produsele și serviciile pentru care se solicită protecția mărcii?

2) Faptele și împrejurările relevante care trebuie luate în considerare de către instanță în cazul unei acțiuni împotriva deciziei autorității competente în domeniul mărcilor pot fi diferite în funcție de perioada de timp dintre cele două [...] decizii [...] sau ar trebui ca această instanță să ia în considerare numai faptele și împrejurările din momentul în care autoritatea competentă a luat decizia?

3) Interpretarea pe care a dat-o Curtea [...] în hotărârea [Koninklijke KPN Nederland, citată anterior] împiedică interpretarea normelor naționale care reglementează competența instanței [respective] în sensul că îi interzic acesteia să țină cont de fapte și de împrejurări relevante care s-au modificat sau să se pronunțe cu privire la caracterul distinctiv al mărcii pentru fiecare produs și serviciu [în particular]?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

26 Prin prima întrebare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă directiva trebuie interpretată în sensul că, în cazul în care refuză înregistrarea unei mărci, autoritatea competentă este obligată să menționeze în decizie concluziile la care a ajuns în mod distinct cu privire la fiecare dintre produsele și serviciile vizate în cererea de înregistrare, independent de modalitatea în care a fost formulată cererea.

Observațiile prezentate Curții

27 În opinia BMB, faptul că existența unui motiv de refuz trebuie apreciată cu privire la fiecare dintre produsele sau serviciile pentru care se solicită înregistrarea mărcii nu presupune întotdeauna ca motivul pentru care înregistrarea trebuie sau nu refuzată să fie precizat distinct pentru fiecare produs sau serviciu menționat în cerere.

28 În schimb, guvernul german susține că autoritatea competentă trebuie, în principiu, să precizeze în decizia sa concluziile la care a ajuns în mod distinct pentru fiecare produs și serviciu pentru care se solicită protecția mărcii. Autoritatea menționată ar putea totuși să nu precizeze aceste concluzii în particular pentru fiecare dintre produsele și dintre serviciile respective, în măsura în care este posibilă gruparea unora dintre acestea, cu privire la care aptitudinea semnului de a fi protejat trebuie să fie apreciată în mod identic.

29 Potrivit Comisiei Comunităților Europene, autoritatea competentă trebuie să își motiveze decizia de a refuza înregistrarea unei mărci pentru toate produsele și serviciile pentru care este solicitată respectiva înregistrare. Autoritatea s-ar putea totuși limita la o motivare generală dacă apreciază că aceasta este valabilă pentru toate produsele și serviciile menționate.

Aprecierea Curții

30 Trebuie subliniat de la început că este necesar ca examinarea motivelor de refuz prevăzute în special la articolul 3 din directivă, efectuată la momentul cererii de înregistrare, să fie aprofundată și completă, pentru a se evita înregistrarea necorespunzătoare a mărcilor (hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, punctul 123 și jurisprudența citată).

31 În plus, Curtea a statuat că, întrucât înregistrarea unei mărci este solicitată întotdeauna pentru produsele și serviciile menționate în cererea de înregistrare, aprecierea dacă marca poate fi sau nu afectată de vreunul dintre motivele de refuz de înregistrare prevăzute de articolul 3 din directivă trebuie să fie efectuată *in concreto* în raport cu aceste produse sau servicii (hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, punctul 33).

32 Curtea a decis de asemenea că, atunci când înregistrarea unei mărci este solicitată pentru diverse produse sau servicii, autoritatea competentă trebuie să verifice dacă marca este afectată de vreunul dintre motivele de refuz de înregistrare prevăzute la articolul 3 alineatul (1) din directivă, cu privire la fiecare produs sau serviciu în parte, putând ajunge la concluzii diferite în funcție de produsele sau serviciile luate în considerare (hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, punctul 73).

33 Pe de altă parte, articolul 13 din directivă prevede că, dacă există un motiv de refuz de înregistrare a unei mărci numai pentru o parte din produsele sau serviciile pentru care este solicitată această marcă, refuzul înregistrării nu acoperă decât produsele sau serviciile în cauză.

34 Rezultă, pe de o parte, că examinarea motivelor de refuz enumerate la articolul 3 din directivă trebuie să se facă distinct pentru fiecare dintre produsele sau serviciile pentru care se solicită înregistrarea mărcii și, pe de altă parte, că decizia prin care autoritatea competentă refuză înregistrarea unei mărci trebuie să fie motivată, în principiu, pentru fiecare dintre produsele sau serviciile respective.

35 Această concluzie nu ar putea fi repusă în discuție atunci când, prin cererea adresată autorității competente cu privire la un ansamblu de produse sau servicii, nu se solicită în subsidiar înregistrarea mărcii pentru anumite clase de produse sau servicii sau pentru produse sau servicii considerate individual.

36 Obligația autorității competente de a motiva refuzul înregistrării unei mărci pentru fiecare dintre produsele sau serviciile pentru care se solicită înregistrarea rezultă de asemenea din cerința esențială ca orice decizie a unei autorități naționale care refuză acordarea beneficiului unui drept recunoscut de dreptul comunitar să poată fi supusă unui control jurisdicțional destinat să asigure protecția efectivă a acestui drept și care, în acest scop, trebuie să se refere la legalitatea motivelor (a se vedea în acest sens hotărârea din 15 octombrie 1987, Heylens și alții, 222/86, Rec., p. 4097, punctele 14 și 15).

37 Totuși, dacă același motiv de refuz este invocat pentru o categorie sau un grup de produse sau servicii, autoritatea competentă se poate limita la o motivare generală pentru toate produsele sau serviciile respective.

38 Ținând cont de ansamblul considerentelor de mai sus, este necesar să se răspundă la prima întrebare că directiva trebuie interpretată în sensul că, atunci când refuză înregistrarea unei mărci, autoritatea competentă este obligată să indice în decizia sa concluzia la care a ajuns cu privire la fiecare dintre produsele și serviciile vizate în cererea de înregistrare, indiferent de modul în care a fost formulată această cerere. Totuși, dacă se invocă același motiv de refuz pentru o categorie sau pentru un grup de produse sau servicii, autoritatea competentă se poate limita la o motivare generală pentru toate produsele sau serviciile respective.

Cu privire la cel de al doilea aspect al celei de a treia întrebări

39 Prin cel de al doilea aspect al celei de a treia întrebări, examinat în continuare, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, dacă directiva trebuie interpretată în sensul că se opune unor reglementări naționale care împiedică

instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să se pronunțe cu privire la caracterul distinctiv al mărcii pentru fiecare produs și serviciu luat în considerare în mod separat.

Observațiile prezentate Curții

40 BMB subliniază că, în măsura în care privește competența instanței de a se pronunța asupra caracterului distinctiv al mărcii „pentru fiecare produs și serviciu în [mod individual]", această întrebare se confundă cu cea dintâi și trebuie să primească același răspuns. Pe de altă parte, în măsura în care aceasta evocă o posibilă contradicție între hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, și interpretarea „normelor naționale care reglementează competența instanței [în cazul unei acțiuni împotriva deciziei autorității naționale]", al doilea aspect al celei de a treia întrebări nu are fundament. Într-adevăr, din hotărârea menționată ar rezulta că limitele competenței instanțelor naționale se stabilesc prin norme de drept intern.

41 Guvernul german susține, dimpotrivă, că limitarea controlului jurisdicțional prin norme naționale este exclusă în ce privește aprecierea caracterului distinctiv al mărcii, realizată separat pentru fiecare produs sau serviciu. În interpretarea dată în hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, directiva pune la dispoziția autorităților competente, cu privire la acest aspect, indicații obligatorii pentru deciziile lor. Conform opiniei acestui guvern, instanțele care sunt competente, potrivit ordinii lor juridice interne, să verifice doar regularitatea acestor decizii pot și trebuie să se pronunțe de asemenea cu privire la produse și servicii, respectiv asupra fiecărei clase separat. Guvernul menționat adaugă totuși că autoritatea competentă poate să nu facă precizări distincte pentru fiecare produs sau serviciu atunci când este posibilă elaborarea unei concluzii sintetice pentru produsele și serviciile cu privire la care aptitudinea semnului de a fi protejat trebuie să fie apreciată în mod identic.

42 Din punctul de vedere al Comisiei, directiva nu se opune ca normele naționale care reglementează competența instanței sesizate cu o acțiune împotriva deciziei autorității competente să fie interpretate în sensul că, dacă solicitantul mărcii nu a formulat o cerere subsidiară de înregistrare pentru produsele și serviciile pentru care această autoritate nu a invocat niciun motiv de refuz, ele împiedică această instanță să oblige respectiva autoritate să înregistreze marca pentru o parte din produse și servicii. Potrivit Comisiei, LBM respectă dispozițiile directivei, în special articolele 3 și 13 ale acesteia, care lasă statelor membre o libertate considerabilă pentru elaborarea procedurilor interne în domeniul mărcilor.

Aprecierea Curții

43 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că directiva, astfel cum rezultă din cel de al treilea considerent, nu realizează o apropiere totală a legislațiilor statelor membre în domeniul mărcilor, ci se limitează la apropierea dispozițiilor naționale care au incidență directă asupra funcționării pieței interne.

44 În plus, conform celui de al cincilea considerent, directiva lasă statelor membre deplina libertate de a stabili dispozițiile de procedură privind, între altele, înregistrarea mărcilor, mai ales în ce privește forma procedurii de înregistrare.

45 Potrivit unei jurisprudențe constante, în lipsa unei reglementări comunitare cu privire la un anumit aspect al unei materii care ține de dreptul comunitar, revine ordinii juridice interne din fiecare stat membru atribuția de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor destinate să asigure protecția drepturilor conferite

justițiabililor de dreptul comunitar, iar aceste mijloace nu trebuie să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor acțiuni similare din dreptul intern (principiul echivalenței), nici să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică comunitară (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens hotărârea din 6 decembrie 2001, Clean Car Autoservice, C-472/99, Rec., p. I-9687, punctul 28 și jurisprudența citată).

46 Or, fiind vorba de o reglementare națională precum cea în cauză în acțiunea principală, care împiedică instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să se pronunțe cu privire la caracterul distinctiv al mărcii separat pentru fiecare dintre produsele și serviciile vizate în cererea de înregistrare a mărcii, în cazul în care nici această cerere, nici decizia autorității menționate nu se referă la categorii de produse sau servicii ori produse sau servicii considerate individual, o astfel de limitare a competenței instanței nu poate fi considerată contrară principiului efectivității, în special din moment ce persoana interesată, în urma unei hotărâri care îi este în totalitate sau în parte defavorabilă, ar putea depune o nouă cerere de înregistrare a mărcii. Totuși, instanța de trimitere trebuie să verifice dacă principiile echivalenței și efectivității sunt respectate.

47 Din jurisprudența Curții reiese de asemenea că instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii luate asupra unei cereri de înregistrare a unei mărci trebuie în același timp să ia în considerare toate faptele și împrejurările relevante, în limitele exercitării competențelor sale, astfel cum sunt definite de reglementarea națională aplicabilă (a se vedea în acest sens hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, punctul 36).

48 Având în vedere aprecierile de mai sus, se poate răspunde la cel de al doilea aspect al celei de a treia întrebări că directiva trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care împiedică instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să se pronunțe asupra caracterului distinctiv al

mărcii separat pentru fiecare dintre produsele și serviciile vizate în cererea de înregistrare, atât timp cât nici decizia, nici cererea respectivă nu se referă la categorii de produse sau servicii ori la produse sau servicii considerate individual.

Cu privire la cea de a doua întrebare și la primul aspect al celei de a treia întrebări

49 Prin cea de a doua întrebare și prin primul aspect al celei de a treia întrebări, care vor fi analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă directiva trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale care împiedică instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să ia în considerare fapte și împrejurări ulterioare datei adoptării acestei decizii.

Cu privire la admisibilitate

50 În observațiile sale, BMB ridică, cu titlu principal, o excepție de inadmisibilitate cu privire la aceste întrebări.

51 Aceste întrebări s-ar întemeia pe ideea că „faptele și împrejurările relevante" ce trebuie luate în considerare sunt diferite în funcție de perioada de timp dintre decizia luată de BMB și hotărârea instanței sesizate cu o acțiune împotriva acestei decizii. Totuși, din decizia de trimitere nu reiese în niciun fel că o astfel de modificare a intervenit efectiv. Așadar, aceste întrebări sunt pur teoretice sau ipotetice și, în consecință, inadmisibile.

52 Cu privire la acest aspect, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în contextul cooperării între Curte și instanțele naționale instituite prin articolul 234 CE, numai instanța națională care este sesizată cu litigiul și care trebuie să își asume responsabilitatea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată este competentă să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. Cu toate acestea, Curtea nu se poate pronunța asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională atunci când este evident în special că interpretarea dreptului comunitar solicitată de respectiva instanță nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale sau atunci când problema este pur ipotetică (a se vedea în acest sens hotărârea din 25 octombrie 2005, Schulte, C-350/03, Rec., p. I-9215, punctul 43 și jurisprudența citată).

53 Această situație nu se regăsește în cazul prezentelor întrebări. Într-adevăr, instanța de trimitere indică faptul că, întrucât i s-a cerut să se pronunțe într-o acțiune împotriva deciziei autorității competente, este posibil ca, în împrejurările din acțiunea principală, legislația națională să o împiedice să ia în considerare toate faptele și împrejurările relevante. Instanța de trimitere sugerează că un astfel de fapt relevant pentru examinarea cererii de înregistrare poate fi acela că pentru anumite produse la care se referă cererea nu există niciun motiv de refuz, în timp ce pentru altele un astfel de motiv de refuz există.

54 În aceste condiții, se pare că cea de a doua întrebare și primul aspect al celei de a treia întrebări nu au natură pur teoretică sau ipotetică și sunt, în consecință, admisibile.

Observațiile adresate Curții

55 BMB susține că articolul 3 din directivă nu poate oferi niciun răspuns la cea de a doua întrebare.

56 Întemeindu-se pe hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, precum și pe articolul 3 alineatul (3) teza a doua din directivă, guvernul german susține că este de competența statelor membre să limiteze posibilitatea de a lua în considerare faptele și împrejurările care se produc sau care sunt descoperite după pronunțarea deciziei autorității competente cu privire la cererea de înregistrare a unei mărci.

57 Comisia împărtășește această opinie și adaugă că normele de drept național care împiedică o instanță să declare nelegală o decizie a autorității competente pe baza faptelor și împrejurărilor ulterioare acestei decizii trebuie să respecte principiile echivalenței și efectivității.

Aprecierea Curții

58 Curtea a statuat deja, pe de o parte, că autoritatea competentă trebuie să ia în considerare toate faptele și împrejurările relevante înainte de a lua o decizie definitivă cu privire la o cerere de înregistrare a unei mărci și, pe de altă parte, că instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei astfel de decizii trebuie de asemenea să ia în considerare toate faptele și împrejurările relevante, în limitele exercitării competențelor sale, astfel cum sunt definite de reglementarea națională aplicabilă (a se vedea în acest sens hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior, punctul 36).

59 În asemenea litigii, astfel cum în mod întemeiat a precizat Comisia, instanța națională trebuie să controleze legalitatea unei anumite decizii a autorității competente. Or, această decizie nu a putut fi luată decât în funcție de faptele și împrejurările pe care respectiva autoritate le putea cunoaște la momentul la care s-a pronunțat.

60 Prin urmare, trebuie concluzionat că ordinea juridică națională poate împiedica instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să ia în considerare faptele și împrejurările ulterioare deciziei pentru aprecierea legalității acesteia.

61 Având în vedere cele de mai sus, se poate răspunde la cea de a doua întrebare și la cel de al doilea aspect al celei de a treia întrebări că directiva trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei reglementări naționale care împiedică instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să ia în considerare fapte și împrejurări ulterioare datei adoptării acestei decizii.

Cu privire la cheltuielile de judecată

62 Întrucât procedura are, în privința părților din acțiunea principală, caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Prima directivă 89/104/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci trebuie interpretată în sensul că:

— **atunci când refuză înregistrarea unei mărci, autoritatea competentă este obligată să indice în decizie concluzia la care a ajuns cu privire la fiecare dintre produsele și serviciile vizate în cererea de înregistrare, indiferent de modul în care a fost formulată această cerere. Totuși, dacă același motiv de refuz este invocat pentru o categorie sau pentru un grup de produse sau servicii, autoritatea competentă se poate limita la o motivare generală pentru toate produsele sau serviciile respective;**

— **nu se opune unei reglementări naționale care împiedică instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să se pronunțe asupra caracterului distinctiv al mărcii, separat pentru fiecare dintre produsele și serviciile vizate în cererea de înregistrare, atât timp cât nici decizia, nici cererea respectivă nu se referă la categorii de produse sau servicii ori la produse sau servicii considerate individual;**

— **nu se opune unei reglementări naționale care împiedică instanța sesizată cu o acțiune împotriva unei decizii a autorității competente să ia în considerare fapte și împrejurări ulterioare datei adoptării acestei decizii.**

Semnături